

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

11 december 2008

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Joke Schauvliege, de heren Patrick Lachaert, Jos Bex, Bart Martens
en Patrick De Klerck en mevrouw Martine Fournier –**

betreffende fijn stof

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en
Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer Karlos Callens**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Leo Pieters, Stefaan Sintobin, mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans Wymeersch;

de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke Schauvliege, de heer Jan Verfaillie;

de heren Karlos Callens, Patrick De Klerck, Patrick Lachaert; de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Wim Van Dijk, mevrouw Gerda Van Steenberge, N.;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren Frans Peeters, Johan Sauwens;

de dames Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Dominique Guns;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Els Van Weert, de heer Jo Vermeulen.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Peumans;

de heer Rudi Daems.

Zie:

1804 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel van resolutie

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed besprak op 4 december 2008 het voorstel van resolutie van mevrouw Joke Schauvliege, de heren Patrick Lachaert, Jos Bex, Bart Martens en Patrick De Klerck en mevrouw Martine Fournier betreffende fijn stof.

1. Toelichting

De heer *Bart Martens* verwijst naar de eerdere werkzaamheden van de commissie over fijn stof. In de resolutie betreffende milieu en gezondheid, die op 29 maart 2006 door de plenaire vergadering werd goedgekeurd, werd bijvoorbeeld al bijzondere aandacht gevraagd voor de problematiek van fijn stof in relatie tot de schadelijke gezondheidseffecten die het teweegbrengt (*Parl. St. VI. Parl. 2005-06, nr. 731/4*). Op 13 maart 2008 werd in de commissie ook de stand van zaken opgemaakt van het Actieplan fijn stof van de Vlaamse Regering (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 1633/1*). Fijn stof komt ook geregeld aan bod in de verschillende vragen en interpellaties in de commissie.

In het voorliggende voorstel van resolutie wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om blijvend werk te maken van het saneringsplan voor fijn stof, de evoluties ter zake van nabij te volgen en het plan zo nodig bij te sturen. Verder wordt gevraagd om een afstemming van gewestelijk, federaal en lokaal beleid en maatregelen inzake fijn stof. Ten derde moet werk worden gemaakt van een versnelde en budgetneutrale vernieuwing van de autofiscaliteit op basis van de zogenaamde ecoscore van voertuigen. Budgetneutraliteit impliceert volgens het lid dat naast 'ecoboni' ook 'ecomali' nodig zijn voor veelverbruikers zonder roetfilter.

Ten vierde vragen de indieners een snelle operationalisering van de aangekondigde kilometerheffing voor vrachtwagens, die afhankelijk is van de uitstoot van het voertuig en de verkeersdruk. Rijden tijdens de spitsuren en op congestiegevoelige plaatsen zou duurder moeten zijn dan rijden buiten de spitsuren in rustige zones. Ten vijfde wordt gevraagd om, in overleg met de federale en Europese overheden, te onderzoeken hoe een aantal bestaande fiscale instrumenten kunnen worden vervangen door meer gedragssturende instrumenten, zoals een slimme kilometerheffing. Deze moet dus niet bovenop de bestaande maatregelen komen maar in de plaats van een aantal ervan, zoals de accijnzen, onderstreept het lid. Ook hier moet het perspectief budgetneutraal zijn.

Ten zesde wordt gevraagd om de installatie van roet-

filters op bestaande wagens financieel aan te moedigen, wat ondertussen al is opgenomen in de recente beleidsbrief Leefmilieu en Natuur (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 1908/1*). Ten zevende wordt door de indieners gevraagd om bij de federale regering aan te dringen op een uitbreiding van het bestaande premiesysteem voor wagens met roetfilter, dat nu beperkt is tot de zeer zuinige, maar weinig verkochte auto's.

Ten achtste vragen de indieners de uitbreiding van de dynamische verkeerssignalisatie met het oog op minder filevorming en een betere verkeersdoorstroming.

Ten negende wordt gevraagd om in financiële en andere incentives te voorzien voor roetfilters in alle nieuwe voertuigen vanaf 2009 en niet alleen in de nieuwe modellen, die daartoe immers al door de Europese normering worden verplicht. Voor de bestaande modellen geldt de Europese verplichting pas van 2011. De indieners willen dat vanaf 2009 de burgers al worden aangemoedigd om te kiezen voor een wagen met een roetfilter.

Ten slotte vragen de indieners aan de Vlaamse Regering om in overleg en samenwerking met de lokale besturen snel werk te maken van de opmaak en de uitvoering van actieplannen voor alle zogenaamde hotspotregio's, de regio's met hoge concentraties aan fijn stof. De heer Martens waardeert alvast dat het plan voor Antwerpen inmiddels ook klaar is.

2. Bespreking

Mevrouw *Hilde Crevits*, Vlaams minister van Openbare Werken, Energie, Leefmilieu en Natuur, reageert op het voorstel van resolutie. De minister benadrukt dat de Vlaamse Regering voor elk van de tien punten de actualiteit op de voet volgt. Het Saneringsplan fijn stof wordt nu ook al nauwgezet opgevolgd. Inmiddels erkende de Europese Commissie een methode om het fijnste stof (PM_{2,5} of stofdeeltjes met een diameter van minder dan 2,5 micrometer) te meten en de Vlaamse Regering besliste al om meetpunten te installeren en de resultaten te monitoren.

Er is regelmatig overleg tussen de gewesten en de federale overheid over de beleidsmaatregelen inzake fijn stof.

Over de nieuwe autofiscaliteit op basis van de ecoscore nam de Vlaamse Regering al een principiële beslissing. Minister Crevits wijst erop dat voor de uitwerking wel een samenwerkingsakkoord nodig is.

De minister hoopt snel een besluit over de subsidies voor roetfilters aan de Vlaamse Regering te kunnen voorleggen. Ook over de opname van parameters van de ecoscore in de autofiscaliteit zal ze een voorstel aan de Vlaamse Regering doen. Inzake de kilometerheffing bestaat er al een principiële beslissing van de Vlaamse Regering, maar er is eveneens nog een samenwerkingsakkoord nodig.

De piste van de budgetneutrale vervanging van de fiscale instrumenten door gedragssturende instrumenten is zeker nuttig om te onderzoeken, maar kan volgens de minister niet op zeer korte termijn worden gerealiseerd. Zo zijn accijnzen bijvoorbeeld nog steeds een federale bevoegdheid.

De minister zou het waarden mocht het huidige federale premiesysteem, dat gericht is op de emissie van CO₂, met een component fijn stof worden uitgebreid. Het lijkt de minister onlogisch dat een premie wordt gegeven voor een nieuwe wagen met een lage CO₂-uitstoot maar zonder roetfilter.

Minister Crevits vindt het systeem van boni en mali nuttig. Als er een nieuwe fiscaliteit komt die rekening houdt met de milieuprestaties van het voertuig, zal die zowel voor de belasting op de inverkeersstelling (BIV) als voor de verkeersbelasting gelden. De overheid belooft dan automatisch wie het goed doet en minder wie het slecht doet. De invoering van een hogere BIV voor wie vandaag nog een dieselwagen zonder roetfilter koopt, is een van de punten die nog door de regering moet worden bekeken.

De minister is een grote voorstander van dynamische verkeerssignalisatie, die reeds op enkele plaatsen in Vlaanderen wordt gerealiseerd. Ze hoopt dat de volgende Vlaamse Regering een grote inspanning op dit vlak zal kunnen verwezenlijken, zodat dynamische verkeerssignalisatie over het hele primaire wegennet kan worden ingevoerd. Dit is niet alleen nuttig voor het vermijden van stof maar ook om snel op calamiteiten te kunnen reageren.

Het laatste hotspotplan, het 'Actieplan fijn stof en NO₂ (stikstofdioxiden) in de Antwerpse haven en de stad Antwerpen', is eindelijk gerealiseerd, met de formele medewerking van de haven en de stad Antwerpen. Door de betrokkenheid van die instanties heeft de voorbereiding langer geduurd dan voor de andere plannen, maar de minister is tevreden dat het actieplan nu in samenwerking tot stand is gekomen.

Financiële 'incentives' voor een roetfilter in alle nieuwe auto's kunnen volgens de minister het best op federaal niveau worden ingevoerd. Bij ontstentenis daarvan zou de Vlaamse Regering die maatregel kunnen realiseren via de BIV, maar de regering heeft daarover nog geen beslissing genomen. De minister

vindt de opmerking terecht dat wie nu nog een dieselwagen koopt zich een voertuig met een roetfilter zou moeten aanschaffen. Voor de nieuwe types personenwagens zal het probleem door de euro 5-norm worden opgelost. Er kan volgens de minister sturend worden opgetreden in afwachting van 2011, wanneer alle nieuwe wagens een roetfilter moeten hebben, maar aangezien dit op twee bestuursniveaus kan gebeuren, moet men erover waken dat de maatregelen niet tegenstrijdig zijn. Er komt zeer binnenkort overleg daarover.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* vindt dat het voorstel van resolutie heel goede elementen bevat, als is het jammer dat het zich vooral op autofiscaliteit toespitst. Over fijn stof valt heel wat meer te zeggen. Het lid vreest dat punten 3°, 4° en 5° (over de nieuwe autofiscaliteit en de kilometerheffing) concurrentieverstorend kunnen werken, zeker voor de sector van het vrachtwagentransport. Om dat te vermijden kunnen dergelijke plannen beter op Europees niveau worden uitgewerkt.

De aanpak van fijn stof is nodig en daarom steunt het lid de andere aanbevelingen in het voorstel van resolutie. Vlaams Belang diende op federaal niveau al een wetsvoorstel in over de betoelaging van roetfilters. De fractie zal zich onthouden bij de stemming over het voorstel van resolutie in de commissie omdat ze de punten van kritiek verder wil onderzoeken voor de behandeling in de plenaire vergadering.

Mevrouw Van den Eynde meent voorts dat de lokale besturen nog te weinig voor deze problematiek worden gesensibiliseerd. Het lid geeft als voorbeeld dat er enorm veel fijn stof vrijkomt als een bus over een verkeersdrempel rijdt. De lokale besturen hebben als taak de inplanting van dergelijke infrastructuur goed te overwegen. Zij pleit ervoor CAR-Vlaanderen (Calculation of Air pollution from Road traffic), een softwareprogramma waarmee de gemeenten de concentratiepunten van fijn stof op hun grondgebied kunnen achterhalen, opnieuw te bekijken. Is het wel een nuttig instrument voor de lokale besturen? Kan nog meer worden gestimuleerd dat lokale besturen nagaan welke maatregelen op plaatselijk niveau mogelijk zijn?

Minister *Hilde Crevits* antwoordt dat de kilometerheffing al bestaat in Nederland en Duitsland en daar uitstekend functioneert. Aangezien het de bedoeling is te enten op hun systemen, zal er volgens de minister geen concurrentieverstoring zijn.

De minister zal nagaan of meer promotie voor het CAR-model mogelijk is. Het kan in ieder geval worden gesubsidieerd in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst Milieu met de gemeenten. De stad Antwerpen bijvoorbeeld zal de actualisering van

haar mobiliteitsplan afstemmen op de resultaten van CAR-Vlaanderen. De diepgaande studie daartoe wordt ondersteund door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO). Grote steden kunnen in dit verband een belangrijke voortrekkersrol spelen.

De heer *Bart Martens* antwoordt op de bedenkingen van mevrouw Van den Eynde inzake concurrentievervalsing dat Vlaanderen vandaag als transitland een stroom te verwerken krijgt, die zorgt voor schade aan de wegen, voor files en milieuverontreiniging, zonder dat daarvoor wordt betaald. Een kilometerheffing kan juist deze openstaande rekening van het doorvoerkeer aflossen. Met die middelen kan in duurzame mobiliteit voor de Vlaamse economie worden geïnvesteerd. Een slimme kilometerheffing kan daarnaast ook voor een 'modal shift' naar schonere transportmodi als spoor en binnenvaart zorgen.

Wat de lokale besturen betreft, wijst het lid op punt 2° van het voorstel van resolutie. Daarin wordt gevraagd dat de verschillende bestuursniveaus een afstemming van het beleid en de maatregelen inzake fijn stof nastreven. Daar horen ook de acties en maatregelen bij die de lokale besturen in het kader van de Samenwerkingsovereenkomst Milieu kunnen nemen om fijn stof op hun grondgebied te beperken. Dat is in de eerste plaats van belang voor besturen in een regio met hoge concentraties. Antwerpen geeft inderdaad het goede voorbeeld door de samenwerking tussen verschillende actoren.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

De verslaggever,

Karlos CALLENS

De voorzitter,

Patrick LACHAERT
